

URI-strategie voor Begrippenkaders in het onderwijs

Datum: september 2026

Werkgroep Onderwijssemantiek

Voor de begrippenkaders uitgewerkt conform de NL-SBB-standaard die onder het beheer vallen van Edustandaard c.q. Kennisnet is een URI-strategie opgesteld om die begrippenkaders en begrippen (en eventueel ook collecties) te voorzien van een eenduidige URI-structuur.

Deze strategie (structuur en routing) wordt aanbevolen om ook voor andere begrippenkaders in het onderwijs te gaan hanteren. De invulling van de onderdelen (domain, reference) zal echter vaak anders zijn.

De strategie is overgenomen voor de diverse begrippenkaders die onder NORA Begrippenkader vallen en als voorstel in de NORA Gebruikersraad ingediend: https://nora-begrippen.wikixl.nl/index.php/Voorstel_URI_strategie_NORA_Begrippenkaders

Gezien de reacties in de reviewronde vanuit diverse (semi-)overheidsinstanties zal deze strategie ook daar een aanbevolen aanpak gaan worden.

URI-structuur

We volgen hierbij de richtlijnen van https://www.pldn.nl/wiki/Concept_URI-strategie.

Het aanbevolen patroon voor http-URI's is:

`http://{domain}/{type}/{concept}/{reference}`

Het {type} geeft aan om wat voor soort URI het gaat. Dit kan zijn:

- 'id' - identifier van een object (individual/instance) in een register.
- 'doc' - documentatie (metadata) over het object in het register.
- 'def' - definitie van een term in een ontologie.

De invulling van het patroon is in de URI-strategie redelijk vrij. Er staat geen verplichting over een specifiek URI-patroon voor begrippen; sterker nog, daarover staat niets vermeld. Andere overheden vullen dit — met verwijzing naar diezelfde strategie — allemaal verschillend in. We moeten er dus zelf inhoud aan geven. We laten ons wel inspireren door andere goede voorbeelden en de bijbehorende onderbouwing van andere begrippenkaders. We vullen de vier onderdelen van het patroon als volgt in:

Onderdeel	Begrippenkader	Begrip
{domain}	data.onderwijsbegrippen.nl	data.onderwijsbegrippen.nl
{type}	id	id
{concept}	begrippenkader	begrip
{reference}	korte, neutrale naam van het kader in kleine letters, bijvoorbeeld rosa	GUID van het begrip

Dit leidt tot de volgende patronen:

- Begrippenkader: <https://data.onderwijsbegrippen.nl/id/begrippenkader/rosa/>

- Begrip: <https://data.onderwijsbegrippen.nl/begrippenkader/rosa/id/begrip/aac82a4e-ac05-449a-a124-c1956b6ed83d>

Voor het FORA Begrippenkader wordt de reference van het concept Begrippenkader dan “fora”.

Onderbouwing

Voor een begrippenkader

{domain} <https://data.onderwijsbegrippen.nl/>

Dit sluit aan bij het bestaande onderwijsbegrippen-domein en maakt direct duidelijk waar het om gaat. Het domein wordt gebruikt voor in ieder geval alle begrippenkaders die in de Begrippenmanager van Edustandaard worden beheerd. De keuze voor “data” ipv “begrippen” (zoals de NORA dat wel doet) is niet keihard onderbouwd, het idee erachter was dat het gaat om de gegevens waarmee (onderwijs)begrippen worden beschreven (de begripsbeschrijving).

{type} id

De keuze voor “id” voor zowel begrippenkader als begrip is logisch, want het gaat om een identifier.

{concept} begrippenkader

{reference} rosa

Dus niet de volledige naam van een begrippenkader zoals ROSA Begrippenkader. Idee hierachter is dat als je die naam zou willen wijzigen (bijv. ROSA Onderwijsbegrippenkader), dat dan daarmee de reference niet meer overeenkomt. Een meer neutrale aanduiding als reference kan wel gehandhaafd blijven wat je ook met een URI zou willen. Een volledig neutrale UID voor een kader vinden we een stap te ver: leesbaarheid heeft hier meerwaarde.

Voor een begrip

{domain} <https://data.onderwijsbegrippen.nl/>

{concept} begrippenkader

{reference} rosa

Waarom het begrippenkader als concept en reference ook in de URI van een begrip staat?

Een begrip kent zijn eigen beschrijving binnen de context van een begrippenkader, daarom willen we die context in de URI zichtbaar maken. Ook als een begrip in een ander kader wordt hergebruikt (dus als die met zijn beschrijving in een ander begrippenkader 1-op-1 wordt overgenomen) behoudt het begrip die URI. Bij adoptie waarbij er sprake is van een gedeeltelijke overname van de beschrijving, geeft deze URI inzicht waar het oorspronkelijk vandaan komt, naast de eigen URI van het adoptiebegrp in het adopterende begrippenkader. Dit volgt de [spelregels voor het adopteren van begrippen](#) van de NL-SBB-community.

{type} id

{concept} begrip

{reference} GUID

Die is stabiel en betekenisloos, zodat wijzigingen in term of definitie de URI niet raken.

Routing

Voor de Begrippenkaders die in de Begrippenmanager van Onderwijsbegrippen (van Edustandaard) worden beheerd geldt dat de URI's worden gerouteerd naar <https://onderwijsbegrippen.nl/nl/>.

Dat is de plek waar we alle voor het onderwijs relevante begrippenkaders willen samenbrengen en ze doorzoekbaar te maken.

Uiteraard wordt deze routing ook aanbevolen voor begrippenkaders in het onderwijs die niet in de Begrippenmanager worden beheerd. De URI van die begrippenkaders kan echter een heel ander domain hebben.